מְלָאכָה לְעוֹלָם, [ד]אֶלָּא אִם הוּא בְּנִין שֶׁל שִׂמְחָה, כְּגוֹן בֵּית חֲתֻנּוּת לִבְנוֹ (ה) אוֹ אַבְרַנְקִי שֶׁל מְלָכִים, דְּשָׁרֵי. הַגָּהּ: וּמֻתָּר לַעֲשׂוֹת כָּל מְלָאכָת מְצָוָה, כְּגוֹן (ג) לִכְתֹּב (ו) פִּסְקֵי הֲלָכוֹת, וְכֵן מֻתָּר לַעֲשׂוֹת אֻפְיֵי מְלָאכוֹת גְּמוּרוֹת לְצֹרֶךְ פּוּרִים (תרומת הדשן סימן קי״ב): **ב** [ה]אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ, לא נָהֲגוּ אֶלָּא בְּיוֹם מִקְרָא מְגִלָּה בִּלְבַד, אֲבָל לֶאֱסֹר אֶת שֶׁל זֶה בָּזֶה, (ג) (ז) אֵינוֹ מִנְהָג: **ג** [ו]יוֹם י״ד וְיוֹם ט״ו אֲסוּרִים (ז) (ד) (ח) בְּהֶסְפֵּד (ט) וְתַעֲנִית לְכָל אָדָם בְּכָל מָקוֹם, [ז]בֵּין לִבְנֵי כְרַכִּים שֶׁהֵם עוֹשִׂין ט״ו בִּלְבַד בֵּין לִבְנֵי עֲיָרוֹת שֶׁהֵם עוֹשִׂים י״ד בִּלְבַד. [ח]וְהַנָּשִׁים מְעֻנּוֹת בָּהֶם, שֶׁכֵּלָן עוֹנוֹת כְּאַחַת, וּמְטַפְּחוֹת, שְׁמֵפּוֹת כַּף אֶל כַּף, אֲבָל לֹא מְקוֹנְנוֹת, שֶׁתְּהֵא אַחַת מְדַבֶּרֶת וְכֻלָּן עוֹנוֹת אַחֲרֶיהָ. נִקְבַּר הַמֵּת, לֹא מְעֻנּוֹת וְלֹא מְקוֹנְנוֹת*): **ד** [ט]כָּל דִּבְרֵי אֲבֵלוּת נוֹהֲגִים בַּחֲנֻכָּה וּפוּרִים. הַגָּהּ: וּמִכָּל מָקוֹם (י) יֵלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת (ה) לִשְׁמֹעַ (יא) הַמְּגִלָּה ((תוספות) [מרדכי] פרק קמא (דמו״ק) [דמגילה] (סי׳ תשפה), וְאִם יוּכַל לֶאֱסֹף מִנְיָן לְבֵיתוֹ לִקְרוֹת הַמְּגִלָּה עֲדִיף טְפֵי (מהרי״ל (הל׳ פורים)).

(יב) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין (ו) [ז] אֲבֵלוּת נוֹהֶגֶת בְּפוּרִים לֹא בְּי״ד וְלֹא בְּט״ו (הרא״ש (מו״ק פ״ג סי׳ פה) ומנהגים (מנהג של פורים)), וְכֵן נוֹהֲגִין, וַאֲפִלּוּ אֲבֵלוּת יוֹם רִאשׁוֹן נִדְחֵית מִפָּנֵי פוּרִים (דברי עצמו), אֲבָל (יג) דְּבָרִים (ז) [ז] שֶׁבְּצִנְעָה נוֹהֲגִין, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין נוֹהֲגִין אֲבֵלוּת בְּפוּרִים, (יד) עוֹלֶה לוֹ (מ) לְמִנְיָן שִׁבְעָה יְמֵי אֲבֵלוּת כְּמוֹ שַׁבָּת, וְכֵן פָּסַק הָרַב בְּצַעְצְמוֹ בְּטוּר יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ת״א (ס״ו): **ה** [י]אִם חָל פּוּרִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת וְהָאֲבֵל יוֹשֵׁב בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשַׁבָּת בְּמִנְחָה, (טו) לֹא יֵצֵא מִשָּׁם עַד שֶׁיִּתְפַּלֵּל תְּפִלַּת עַרְבִית וְיִשְׁמַע קְרִיאַת מְגִלָּה, וּלְמָחָר לֹא יֵצֵא (טז) מִפֶּתַח בֵּיתוֹ:

ד כְּשֶׁיִּנּוֹא בְּתָרָא שָׁם בִּגְמָרָא אִיעוּבָדָא דְּרַבִּי דְּנָטַע נְטִיעָה בְּפוּרִים.
ה שִׁבְּלֵי הַלֶּקֶט (סי׳ רנ).
ו מַהֲא דְּתָנֵי רַב יוֹסֵף שִׂמְחָה מִלַּמֵּד שֶׁאֲסוּרִים בְּהֶסְפֵּד, שָׁם בַּגְּמָרָא. ז מֵימְרָא דְּרַבָּא מַהֲא דְּמִגִּלַּת תַּעֲנִית, שָׁם. ח מִשְׁנָה סוֹף מוֹעֵד קָטָן (כח:).
* (דִּין תַּלְמִיד חָכָם בְּקִנְיָנוֹ שֶׁמְּעֻנּוֹת וּמְקוֹנְנוֹת כְּדַרְכָּן בְּחֹל בְּיוֹתֵר דֵּעָה סִימָן ת״א (ס״ה) עַיֵּן שָׁם).
ט רַמְב״ם בְּפֶרֶק י״א מֵהִלְכוֹת אֵבֶל (ה״ג).
י רוֹקֵחַ (סי׳ רמ).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ג [ד] בְּהֶסְפֵּד. עַיֵּן בְּרַכֵּי יוֹסֵף (סק״ח) **בְּשֵׁם בֵּית יְהוּדָה** (שו״ת אר״ח סי׳ כד) דְּהוּא הַדִּין שְׁאָסוּר בְּבְכִיָּה. וְעַיֵּן שָׁם (בכר״י סק״ט, בית יהודה שם) שֶׁאָמַר שֶׁכָּתוּב הַנָּשִׁים מְעֻנּוֹת, דְּמִכָּל מָקוֹם אֲסוּרִים לִבְכּוֹת וּלְקוֹנְנוֹ עַל מֵת שֶׁיֵּשׁ בְּמַה יָמִים שֶׁמֵּת, מִיהוּ אֵין לְמַחוֹת בְּיָדָם מִטְּעַם כוּ׳, עַיֵּן שָׁם: **ד [ו] אֲבֵלוּת.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן בְּשו״ת מוֹרַנוּ יוֹסֵף קצבי (רב יוסף) סִימָן ו׳ שֶׁהָאֲרִיךְ. וּבְרַכֵּי יוֹסֵף (סק״י) כָּתַב דְּנָקְטִינַן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף בְּיוֹרֶה דֵּעָה (סי׳ תא ס״ז) שֶׁלֹּא לְהִתְאַבֵּל, דְּהֵלְכָה כְּדִבְרֵי הַמַּקֵּל בְּאֵבֶל, וְכֵן הִסְכִּימָת בַּעַל בֵּית דָּוִד (שו״ת או״ח סי׳ תצז), וְכֵן פְּשׁוּט הַמִּנְהָג בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ, וְכֵן הוֹרִינוּ הֲלָכָה לְמַעֲשֶׂה, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּיָד אֶפְרַיִם מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הַחֶשְׁבֵּץ (ח״ג סי׳ רחצ): **[ז] שֶׁבְּצִנְעָה.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב בְּשֵׁם הַשֵּׁ״ז (סק״ב) שֶׁאֵין לִקְרוֹת לֵילֵךְ נֶגֶד הָאֵבֶל, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) דְּהוּא הַדִּין דְּיֵשׁ לִקְרוֹת לֵילֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּלֹא קְרִיאָה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: (מ) **לְמִנְיָן.** אֲפִלּוּ מֵת בְּפוּרִים. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט):

בְּאֵר הַיטֵב

(נ) **לִכְתֹּב.** וּפְשָׁטֵי הַמִּקְרָא וְאַגֶּרֶת שָׁלוֹם וּמְזֻקֶּרֶת חוֹבוֹתָיו, וְכֵן כָּל דָּבָר שֶׁאֵין צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל. מַטֵּה מֹשֶׁה (סי׳ תתריז), בֵּית יוֹסֵף, אָרְחוֹת חַיִּים (אות כז): **ב** (ג) **אֵינוֹ מִנְהָג.** וּבַמֶּהֲרִי״ל (הל׳ פורים) [וְאַבּוּדְרָהֶם (תפלת פורים)] מַשְׁמַע דְּיֵשׁ לִנְהֹג כֵּן: **ג** (ז) **בְּהֶסְפֵּד.** וּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁבְּיוֹם שִׁבְעִיי הוֹלְכִין עַל הַקֶּבֶר לְקוֹנֵן, אָסוּר בְּפוּרִים, אֶלָּא הָאֵבֶל לְבַדּוֹ יֵלֵךְ שָׁם עִם חַזָּן אֶחָד וְיֹאמַר לוֹ הַשְׁכָּבָה, וַאֲפִלּוּ בְּעֶרֶב פּוּרִים אָסוּר לֵילֵךְ שָׁם, שֶׁלֹּא יַחְשְׁבוּ הָעוֹלָם שֶׁהָאֲבֵלוּת נִפְסָק מֵחֲמַת פּוּרִים. רַ״ש הַלֵּוִי (שו״ת או״ח) סִימָן י״ג. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט): **ד** (ה) **לִשְׁמֹעַ.** צָרִיךְ עִיּוּן דְּהָא הָרַב בֵּית יוֹסֵף פָּסַק בְּסָעִיף ה׳ שֶׁלֹּא יֵצֵא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ, וְאִם כֵּן הָוֶה לֵיהּ לִכְתֹּב בִּלְשׁוֹן יֵשׁ אוֹמְרִים וְכוּ׳. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י): (ו) **אֲבֵלוּת.** בַּ״ח (יו״ד סי׳ תא ס״ב) וְרַשַׁ״ל וּפְרִישָׁה (דרישה שם סע״ג) הֲעִידוּ שֶׁמְּנָהֲגִ לְהִתְאַבֵּל, וְכֵן כָּתַב מַהֲרִי״ל (שם), וְעַכְשָׁו גְּרִירָא עִלְּמָא בְּתַר דִּבְרֵי רַמ״א. וְנִרְאֶה לִי דְּיֵשׁ לְהַחֲמִיר בְּכָלָם, חוּץ מִנְּעִילַת הַסַּנְדָּל וְיֹשִׁיבָה עַל גַּבֵּי קַרְקַע מִפְּנֵי הַבְּרִיּוֹת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאָסוּר לִרְאוֹת כָּל מִינֵי שִׂמְחָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז): (ז) **שֶׁבְּצִנְעָה.** וְהִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ וְאַחַר כָּךְ יֵלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת לִשְׁמֹעַ מְגִלָּה, טוּר. וְכֵן מַשְׁמַע בַּלְבוּשׁ. מִיהוּ מַשְׁמַע בְּשׁוּר דִּבְשַׁחֲרִית הוֹלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְתִפְלָה, עַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן שצ״ג (ס״ג). מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח). וְכָתַב הַשֵּׁ״ז (סק״ב) וְנִרְאֶה לִי כֵּיוָן דְּאֵין אֲבֵלוּת בְּפוּרִים בְּפַרְהֶסְיָא, אֵין לִקְרוֹת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּעֶרֶב שַׁבָּת קֹדֶם בָּרְכוּ לֵילֵךְ נֶגֶד הָאֵבֶל, דְּאֵין לְהַזְכִּיר שֵׁם אֵבֶל בְּפַרְהֶסְיָא, אֶלָּא יֵלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בִּלְא קְרִיאָה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: (מ) **לְמִנְיָן.** אֲפִלּוּ מֵת בְּפוּרִים. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ה) **אוֹ אַבְרַנְקִי שֶׁל מְלָכִים.** שְׁנוֹטְעִים לְצֵל לְהִסְתּוֹפֵף בְּצִלּוֹ: (ו) **פִּסְקֵי הֲלָכוֹת.** וּפְשָׁטֵי (ז) הַמִּקְרָא וְאִגֶּרֶת שָׁלוֹם וּמְזֻקֶּרֶת חוֹבוֹתָיו, וְכֵן כָּל דָּבָר שֶׁאֵין צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל. וְכָתַב בְּסִדּוּר עַמּוּדֵי שָׁמַיִם (שער הדגים, פרק מגילה עפה ט ג), דְּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לִרְאוֹת שֶׁלֹּא יִמְשֹׁךְ בָּהּ וְיִתְבַּטֵּל מִשְׁמַחַת פּוּרִים. מְגִלָּה, מֻתָּר לִכְתֹּב (ה) בְּפוּרִים: **ב** (ז) **אֵינוֹ מִנְהָג.** וְיֵשׁ (ו) מַחְמִירִין בָּזֶה. וְנִרְאֶה (ז) דְּתָלוּי בְּמִנְהַג אוֹתוֹ הַמָּקוֹם: **ג** (ח) **בְּהֶסְפֵּד.** וּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁבְּיוֹם שִׁבְעִיי הוֹלְכִים עַל הַקֶּבֶר לְקוֹנֵן, (ט) אָסוּר בְּפוּרִים, אֶלָּא הָאֵבֶל לְבַדּוֹ יֵלֵךְ לְשָׁם עִם חַזָּן אֶחָד וְיֹאמַר לוֹ הַשְׁכָּבָה, וַאֲפִלּוּ בְּעֶרֶב פּוּרִים לֹא יֵלֵךְ לְשָׁם, שֶׁלֹּא יַחְשְׁבוּ הָעוֹלָם שֶׁהָאֲבֵלוּת נִפְסָק בְּפוּרִים: (ט) **וְתַעֲנִית.** וּלְעִנְיַן תַּעֲנִית חֲלוֹם, עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תרצ״ה סָעִיף ב׳ בַּהַגָּהּ וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (סק״י). וְדִין תַּלְמִיד חָכָם בְּקִנְיָנוֹ, עַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ת״א (ס״ה): **ד** (י) **יֵלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת לִשְׁמֹעַ וְכוּ׳.** וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּסָעִיף ה׳ בְּסוֹפוֹ, דְּלְמָחָר לֹא יֵצֵא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ, (יא) מְיֻרֵי כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ מִנְיָן בְּבֵיתוֹ, אַף דִּבְעָלְמָא קְרִיאָה בְּצִבּוּר עָדִיף טְפֵי: (יא) **הַמְּגִלָּה.** אֲבָל תְּפִלַּת מַעֲרִיב יִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ: (יב) **וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין וְכוּ׳ וְכֵן נוֹהֲגִין.** אַף שֶׁהַבַּ״ח (יו״ד סי׳ תא ס״ב) וְעוֹד אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ שֶׁבְּמָקוֹם הָיָה הַמִּנְהָג לְהִתְאַבֵּל, אֲבָל כְּבָר כָּתַב בְּשַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה (סק״ו) בְּשֵׁם כַּמָּה אַחֲרוֹנִים לְהָקֵל וְשֶׁכֵּן פָּשַׁט הַמִּנְהָג בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ, וּבִפְרָט בְּעִנְיַן חֲלִיצַת מְעֻגָּלִים וְיֹשִׁיבָה עַל גַּבֵּי קַרְקַע (י) בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר, וּמִכָּל מָקוֹם יִרְאֶה (יא) לְמַעַט בְּמִינֵי שִׂמְחָה שֶׁעוֹשִׂין. כָּתַב בְּתְשׁוּבַת בְּנִין עוֹלָם (שו״ת אר״ח) סִימָן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ד) פּוֹסְקִים: (ס) פְּרִי מְגַדִּים (משז״ס סק״א) **בְּשֵׁם** יְרוּשַׁלְמִי (פרק ב ה״ב): **ב** (ו) עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב (סק״ג): (ז) כִּי אַף בְּפוּרִים גּוּפָא, תְּלוּי זֶה מִדִּינָא בְּמִנְהַג הַמָּקוֹם, וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה דְּאֵין לְהַחְמִיר כָּל כָּךְ: **ג** (מ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): **ד** (ע) כֵּן הִסְכִּימוּ בְּסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ו) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״ג) לְיַשֵּׁב קֻשְׁיַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ו): (י) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) **שֶׁכָּתַב** דְּאָסוּר לִרְאוֹת כָּל מִינֵי שִׂמְחָה, **אֲבָל בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (סק״ה) **פָּקַפֵּק עַל דְּבָרָיו וְהֶעְתִּיקוּ הַדֶּרֶךְ הַחַיִּים** (דיני אבילות בפורים ס״ב) **לְהַלָּכָה:** (יא) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): **ה** (יג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י): (יד) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם): (טו) מִפְּרִי מְגַדִּים (משז״ס סק״ב):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ו כ יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר (יז) **שֶׁהָאָבֵל** (יח) **חַיָּב לִשְׁלֹחַ** (ט) **מָנוֹת.** הַגָּהָ: (יט) אֲבָל אֵין שׁוֹלְחִין לְאָבֵל (כ) כָּל שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ (מהרי"ל (שו"ת סי' לא)), (כא) וּכְמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן שפ"ה (ס"א) עַיֵּן שָׁם, וְאִם אֵין בָּעִיר אֶלָּא הָאָבֵל עִם אַחֵר, חַיָּב לִשְׁלֹחַ לָאָבֵל כְּדֵי לְקַיֵּם מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת, (כב) אֶלָּא אִם כֵּן מָחַל הָאָבֵל עַל מְנָתוֹ (מהריב"ש) [המהר"י ברונא]:

ז ל יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר (כג) **שֶׁאוֹנֵן** (כד) **מֻתָּר בְּבָשָׂר וְיַיִן, דְּלָא אָתֵי עֲשֵׂה דְיָחִיד דַּאֲבֵלוּת וְדָחֵי עֲשֵׂה דְרַבִּים דְּאוֹרַיְתָא, דְּלִשְׂמֹחַ בְּפוּרִים דִּבְרֵי קַבָּלָה נִינְהוּ שֶׁהֵם כְּדִבְרֵי תוֹרָה.** הַגָּהָ: (כה) וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁחַיָּב בְּמִקְרָא מְגִלָּה וּתְפִלָּה וּקְרִיאַת שְׁמַע. וְנִרְאֶה לִי דְּדַוְקָא (י) [י] בַּלַּיְלָה אַף עַל פִּי שֶׁמֵּתוֹ מֻטָּל לְפָנָיו, אֲבָל בַּיּוֹם שֶׁרוֹצֶה לְקָבְרוֹ, (כו) קְבוּרַת מֵתוֹ (יא) קוֹדֶם, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן תרפ"ז סָעִיף ב', וְלָכֵן קוֹרֵא וּמִתְפַּלֵּל (כז) אַחַר כָּךְ, דְּלָא עָדִיף מִיּוֹם טוֹב וְשַׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן ע"א, כֵּן נִרְאֶה לִי:

ח (כח) מ **מֻתָּר** (יב) [יב] **לִשָּׂא אִשָּׁה בְּפוּרִים.**

כ טור בְּשֵׁם הָר"מ מְרוֹטְנְבּוּרְג וְכֵן כָּתְבוּ שְׁאָרֵי פּוֹסְקִים בִּשְׁמוֹ. ל אָרְחוֹת חַיִּים (אות לט). מ תְּשׁוּבַת רַשְׁבָּ"א (שו"ת ח"ג סי' רעו) וְסִיֵּם דִּבְעִנְיָנִים אֵלּוּ הוֹלְכִים בָּהֶם לְהָקֵל דְּמִדְּרַבָּנָן הֵם.

בְּאֵר הֵיטֵב

ו (ט) **מָנוֹת.** אֲפִלּוּ תּוֹךְ שִׁבְעָה. מִיהוּ לֹא יִשְׁלַח מִינֵי תַּפְנוּקִים שֶׁהֵם עֲשׂוּיִם לְשִׂמְחָה, סֵפֶר חֲסִידִים תשי"ג. וּמַטֵּה מֹשֶׁה (סי' תתרט) כָּתַב שֶׁאֵין שׁוֹלְחִין לְאָבֵל אֲפִלּוּ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ לְשִׂמְחָה, וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי רמ"א. (וּבִשְׁיָרֵי) [וּבִ]כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט) כָּתַב דְּאָבֵל פָּטוּר מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת תּוֹךְ שִׁבְעָה, וְאַחַר שִׁבְעָה יִשְׁלַח בְּצִנְעָא לְאֶחָד מִקְּרוֹבָיו אוֹ לְאֶחָד מֵהָעֲנִיִּים. וּפָשׁוּט הוּא דְּאִם הָאָבֵל הוּא עָנִי דְּמֻתָּר לִשְׁלֹחַ לוֹ מָעוֹת, דְּלָא גָּרַע מִצְּדָקָה. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא) עַיֵּן שָׁם: **ז** (י) **בַּלַּיְלָה.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טו) שֶׁהֶעֱלָה דְּבַלַּיְלָה עַל כָּל פָּנִים לֹא יֹאכַל בָּשָׂר, וּמַה שֶּׁכָּתַב וְנִרְאֶה לִי דַּוְקָא בַּלַּיְלָה וְכוּ' קָאֵי אַמְּגִלָּה, עַיֵּן שָׁם: (יא) **קוֹדֶם.** עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי סִימָן תרפ"ז סָעִיף קָטָן ד' דְּיֵשׁ חוֹלְקִין, וְכֵן נוֹהֲגִין לְקָבְרוֹ אַחַר יְצִיאַת בֵּית הַכְּנֶסֶת. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּלֹא יָנִיחַ תְּפִלִּין דְּאִקְרֵי פְּאֵר. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) עַיֵּן שָׁם: **ח** (יב) **לִשָּׂא.**

שַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה

ז [י] **בַּלַּיְלָה.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּיַד אֶפְרַיִם עַל דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד-טו) בָּזֶה. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"י) דְּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּלֵיל שֵׁנִי דְּאָסוּר: **ח** [יב] **לִשָּׂא.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן פְּרִי חָדָשׁ שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן שֶׁלֹּא לִשָּׂא בְּפוּרִים. וּבְבִרְכֵּי יוֹסֵף (ס"ק יב) כָּתַב בְּשֵׁם מוֹפֵת הַדּוֹר מוֹרֵנוּ הָרַב יִצְחָק הַכֹּהֵן ז"ל עִם הֱיוֹתוֹ תַּלְמִיד הַפְּרִי חָדָשׁ, הוֹרָה לְהַתִּיר לִשָּׂא בְּפוּרִים כְּהוֹרָאַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְכֵן פָּשַׁט הַמִּנְהָג בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁיֵּשׁ לְהַחְמִיר] וְכָל זֶה בַּיּוֹם, דִּ'יְמֵי מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה' כְּתִיב (אסתר ט כב), (טז) אֲבָל בַּלַּיְלָה אִם יֵשׁ לוֹ מִנְיָן יִתְפַּלֵּל וְיִקְרָא הַמְּגִלָּה בְּבֵיתוֹ, וְאִם אֵין לוֹ מִנְיָן, (יז) יִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ וְיֵלֵךְ לִשְׁמֹעַ מִקְרָא מְגִלָּה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וּלְבַד הַקְּרִיאָה לֹא יֵצֵא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ. וְעַיֵּן בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם), דְּבְיוֹם ט"ו לֹא יֵלֵךְ מִבֵּיתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת אֲפִלּוּ לְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית, וּמִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן חֲלִיצַת מִנְעָלִים וִישִׁיבָה עַל גַּבֵּי קַרְקַע, מַשְׁמַע מִן הַפּוֹסְקִים דַּאֲפִלּוּ בְּיוֹם ט"ו אֵין צָרִיךְ. כָּתַב הַלְּבוּשׁ (ס"ג) אֵין אוֹמְרִים צִדּוּק הַדִּין וְלֹא קַדִּישׁ, 'אֶלָּא לֶחָכָם בְּפָנָיו' אַחַר שֶׁדּוֹרְשִׁין עָלָיו, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין אוֹמְרִים צִדּוּק הַדִּין אוֹמְרִים קַדִּישׁ: **ו** (יז) **שֶׁהָאָבֵל וְכוּ'.** אֲפִלּוּ (יח) תּוֹךְ שִׁבְעָה, דְּהָא חַיָּב בְּכָל מִצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה, וְכָל שֶׁכֵּן דְּחַיָּב בְּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים: (יח) **חַיָּב לִשְׁלֹחַ מָנוֹת.** אָכֵן (יט) כָּל דָּבָר שִׂמְחָה לֹא יִשְׁלַח, וְזֶה לְשׁוֹן סֵפֶר חֲסִידִים (סי' תשיג), מִי שֶׁמֵּת אָבִיו בְּפוּרִים, לְשָׁנָה הַבָּאָה יִשְׁלַח מָנוֹת (אַף דְּהוּא יָארְצַייט), וּבְאוֹתוֹ שָׁנָה יִשְׁלַח מָעוֹת אוֹ בָּשָׂר לַעֲנִיִּים, רַק לֹא תַּפְנוּקִים הָעֲשׂוּיִים לְשִׂמְחָה: (יט) **אֲבָל אֵין שׁוֹלְחִין לָאָבֵל.** אֲפִלּוּ (כ) דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל שִׂמְחָה. וְאִם הָאָבֵל הוּא עָנִי, (כא) מֻתָּר לִשְׁלֹחַ לוֹ מָעוֹת אֲפִלּוּ תּוֹךְ שִׁבְעָה, דְּלָא גָּרַע מִצְּדָקָה: (כ) **כָּל שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ.** הַיְנוּ לְאָבִיו וְאִמּוֹ [וְלִשְׁאָר קְרוֹבִים תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים], (כב) וְהַטַּעַם כְּדִין שְׁאִילַת שָׁלוֹם שֶׁאָסוּר שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ: (כא) **וּכְמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן שפ"ה.** כַּוָּנָתוֹ לְהוֹרוֹת, (כג) דִּבְמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהָקֵל לִשְׁאֹל בִּשְׁלוֹמָם, מֻתָּר לִשְׁלֹחַ לָהֶם מָנוֹת גַּם כֵּן בְּתוֹךְ שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ [אֲבָל (כד) לֹא בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים], (כה) אֲבָל לֹא יִשְׁלְחוּ לוֹ מִינֵי שִׂמְחָה: (כב) **אֶלָּא אִם כֵּן מָחַל הָאָבֵל וְכוּ'.** דְּאֵין נוֹתְנִין (כו) לְאָדָם מַתָּנָה עַל כָּרְחוֹ: **ז** (כג) **שֶׁאוֹנֵן וְכוּ'.** אוֹנֵן נִקְרָא כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִקְבַּר הַמֵּת: (כד) **מֻתָּר בְּבָשָׂר וְיַיִן.** אַף דְּדַעַת הַמְחַבֵּר לְעֵיל (ס"ד) דַּאֲבֵלוּת נוֹהֵג בְּפוּרִים מִכָּל מָקוֹם אֲנִינוּת סְבִירָא לֵיהּ דְּאֵינוֹ נוֹהֵג, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַטַּעַם. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טו) שֶׁהֶעֱלָה, דְּדַוְקָא בַּיּוֹם שֶׁחָל מִצְוַת שִׂמְחַת פּוּרִים דִּ'יְמֵי מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה' כְּתִיב (שם), (כז) אֲבָל לֹא בַּלַּיְלָה, אֲפִלּוּ בַּלַּיְלָה רִאשׁוֹנָה וְכָל שֶׁכֵּן בַּלַּיְלָה שְׁנִיָּה, וּמַה שֶּׁכָּתוּב אַחַר כָּךְ (ברמ"א), וְנִרְאֶה לִי דַּוְקָא בַּלַּיְלָה, לֹא קָאֵי רַק לְעִנְיַן מְגִלָּה וּתְפִלָּה וּקְרִיאַת שְׁמַע: (כה) **וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁחַיָּב בְּמִקְרָא וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דִּכְשֵׁם שֶׁבִּשְׁבִיל מִצְוַת שִׂמְחַת הַיּוֹם דָּחִינַן אֶת הָעֲשֵׂה דַּאֲבֵלוּת וְהִתַּרְנוּהוּ בְּבָשָׂר וְיַיִן, בְּוַדַּאי אֵין רָאוּי לְפָטְרוֹ בַּלַּיְלָה מִמִּקְרָא מְגִלָּה וּשְׁאָר מִצְוֹת, כֵּיוָן שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְקָבְרוֹ אָז, וְדוֹמֶה לְאוֹנֵן בְּלֵיל יוֹם טוֹב שֵׁנִי דְּהַרְבֵּה פּוֹסְקִים חִיְּבוּהוּ בְּמִצְוֹת מִטַּעַם זֶה. אֲבָל יֵשׁ לְפַקְפֵּק עַל זֶה, אֶחָד, דְּלֵיל יוֹם טוֹב שֵׁנִי גּוּפָא יֵשׁ דֵּעוֹת בַּפּוֹסְקִים, וְעוֹד, דְּשָׁם עַל כָּל פָּנִים יוֹם טוֹב הוּא, וּלְכָךְ אֵין חָל הָאֲנִינוּת מֵחֲמַת שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְקָבְרוֹ בַּלַּיְלָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּפוּרִים, דְּעִקַּר שִׂמְחָה בַּיּוֹם הוּא וּבַלַּיְלָה דּוֹמֶה לִשְׁאָר לַיְלָה שֶׁל חֹל דִּבְוַדַּאי חָל אֲנִינוּת אַף שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְקָבְרוֹ אָז, וְלָכֵן כָּתַב (כח) בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם ס"א) דִּבְלֵיל י"ד יִשְׁמַע קְרִיאַת הַמְּגִלָּה מֵאַחֵר: (כו) **קְבוּרַת מֵתוֹ קוֹדֶם כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּשָׁם מוּכָח דְּלָאו דַּוְקָא מֵת מִצְוָה קֹדֶם לִקְרִיאַת הַמְּגִלָּה, דְּהוּא הַדִּין כָּל מֵת שֶׁאֵין לוֹ קוֹבְרִין כְּדֵי צָרְכּוֹ, הַפּוֹגֵעַ בּוֹ קוֹבְרוֹ תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ קוֹרֵא. וְהִנֵּה בֶּאֱמֶת כְּבָר כָּתַב שָׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ד), דְּהַרְבֵּה פּוֹסְקִים חוֹלְקִין עַל זֶה וּסְבִירָא לְהוּ דִּבְכָל מֵת קְרִיאַת הַמְּגִלָּה קֹדֶם לִקְבוּרָתוֹ, וְכֵן נוֹהֲגִין לְקָבְרוֹ אַחַר יְצִיאַת בֵּית הַכְּנֶסֶת. וְהִקְשָׁה הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) דְּהָא תֵּינַח בַּאֲנָשִׁים אֲחֵרִים, אֲבָל הָאוֹנֵן אֵיךְ הוּא חַיָּב בִּקְרִיאַת הַמְּגִלָּה הֲלֹא הוּא פָּטוּר מִכָּל הַמִּצְוֹת, וְאֵיךְ יָצָא בְּמַה שֶּׁשָּׁמַע בְּצִבּוּר אַחֲרֵי שֶׁאָז לֹא הָיָה חַיָּב כְּלָל, (כט) וְעַל כֵּן מַסִּיק הַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּאַף עַל פִּי שֶׁשָּׁמַע הַקְּרִיאָה בְּצִבּוּר, (ל) יִקְרָאֶנָּה שֵׁנִית אַחַר שֶׁנִּקְבַּר הַמֵּת. וּלְעִנְיַן קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה, (לא) הוּא כִּשְׁאָר אוֹנֵן בִּימוֹת הַחֹל, דְּקֹדֶם הַקְּבוּרָה הוּא פָּטוּר, וּלְאַחַר הַקְּבוּרָה עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ע"א בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ד' שָׁם מְבֹאָר כָּל הַפְּרָטִים. וּלְעִנְיַן תְּפִלִּין, דַּעַת (לב) כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּלֹא יָנִיחַ וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ל"ח סָעִיף ה': (כז) **אַחַר כָּךְ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אֲבָל קֹדֶם הַקְּבוּרָה הוּא פָּטוּר מִזֶּה, וְלָזֶה מְסַיֵּם דְּלֹא עָדִיף מִשַּׁבָּת וְיוֹם טוֹב, (לג) וְהַיְנוּ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי כְּשֶׁקּוֹבְרוֹ, וְכֵן בְּשַׁבָּת כְּשֶׁמַּחְשִׁיךְ עַל הַתְּחוּם לְצָרְכֵי הַקְּבוּרָה, הוּא פָּטוּר אָז מִכָּל הַמִּצְוֹת, וְכָל שֶׁכֵּן כָּאן: **ח** (כח) **מֻתָּר לִשָּׂא וְכוּ'.** וְלֹא דָּמֵי לְחַג דִּכְתִיב (דברים טז יד) 'וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ' וְלֹא בְּאִשְׁתְּךָ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּפוּרִים. וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יח) כָּתַב,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(טז) שָׁם (מג"א סק"ח), וְכֵן כָּתַב בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם): **(יז) אִי אִיתְרְמֵי בְּחֹל, וְאִי אִיתְרְמֵי בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת יֵלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת מִבְּעוֹד יוֹם כַּנַּ"ל** (מ"ב ס"ק טו): **ו (יח)** כֵּן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי הָרֹא"שׁ (מועד קטן פ"ג סי' פה) וּמָרְדְּכַי (סי' תשפה) וּתְשׁוּבַת מַהֲרַ"י בְּרוּנָא, דְּהָא חִיְּבוּהוּ מִטַּעַם דְּהָא חַיָּב בְּכָל הַמִּצְוֹת, וְאַף תּוֹךְ שִׁבְעָה בִּכְלָל: **(יט)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(כ)** כֵּן מַשְׁמַע מֵרַמָ"א, וְכֵן כָּתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קנה סל"ז): **(כא)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(כב)** הַגְּרָ"א וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(כג)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב): **(כד)** דֶּרֶךְ הַחַיִּים (שם ס"ג): **(כה)** שָׁם: **(כו)** הַגְּרָ"א: **ז (כז)** וְכֵן כָּתַב אֵלִיָּה רַבָּה (סק"י) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(כח) עוֹד כָּתַב שָׁם, דְּבָשָׂר וְיַיִן מֻתָּר גַּם בְּט"ו, וְצִיֵּן עַל זֶה פְּרִי מְגָדִים וְלֹא מְצָאתִי, וּלְדִינָא נִרְאֶה גַּם כֵּן דְּאָסוּר, דְּלָא עָדִיף מִלֵּיל י"ד** דְּמִצְוָה לִשְׂמֹחַ קְצָת, וּמִכָּל מָקוֹם לֹא דָּחִינַן עַל יְדֵי זֶה הַמִּצְוָה דַּאֲנִינוּת, וְהוּא הַדִּין בְּט"ו. **וְאֶפְשָׁר דְּכַוָּנָתוֹ לַמֻּקָּפִין הַקּוֹרְאִין בְּט"ו** דְּיוֹם שִׂמְחָה הוּא לָהֶם: **(כט)** אַף דִּלְבַסּוֹף הוּא מִסְתַּפֵּק דְּאֶפְשָׁר דְּיָצָא בְּמַה שֶּׁקָּרָא כְּבָר, דְּמִי שֶׁרוֹצֶה לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ רַשַּׁאי, אֲבָל בֶּאֱמֶת גַּם שָׁם רֹב הַפּוֹסְקִים אֵין סוֹבְרִין כֵּן כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסִימָן ע"א בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ד), וְגַם בְּעִנְיָנֵנוּ הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יא) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם ס"א) וְחַיֵּי אָדָם (שם סל"ח) סוֹבְרִין דְּיִקְרָאֶנָּה שֵׁנִית: **(ל) וּבְלֹא בְרָכָה** [חַיֵּי אָדָם (שם)]: **(לא)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) וְאֵלִיָּה רַבָּה (שם): **(לב)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם) וְחַיֵּי אָדָם (שם), **אָכֵן הָאֵלִיָּה רַבָּה** (שם) **סוֹבֵר דְּצָרִיךְ לְהָנִיחַ, וְהַפְּרִי מְגָדִים** (א"א ס"ק טז) **כָּתַב דְּצָרִיךְ עִיּוּן לְדִינָא:** **(לג)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יז):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah